

ความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องการถูกรังแกของ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ฉบับภาษามือ

กนกพร เอี่ยมวัฒนศิลป์¹ สิริรัตดา ปัญญาภาส^{2,*} และทิมพ์พร หอสิริ³

^{1,2,3}สาขาวิชาจิตเวชศาสตร์เด็กและวัยรุ่น ภาควิชาจิตเวชศาสตร์

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

*ผู้ประพันธ์บรรณกิจ สาขาวิชาจิตเวชศาสตร์เด็กและวัยรุ่น ภาควิชาจิตเวชศาสตร์

คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

อีเมล sirinadda.pun@mahidol.ac.th

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ: 14 ธันวาคม 2564

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 24 กุมภาพันธ์ 2565

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 9 มีนาคม 2565

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา วิเคราะห์ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เรื่อง การถูกรังแกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ฉบับภาษามือ และศึกษาการถูกรังแก ในเด็กกลุ่มนี้ ผู้วิจัยได้แปลแบบสอบถาม The Revised Olweus Bully/Victim Questionnaire (OBVQ) ฉบับภาษาไทย เฉพาะส่วนการถูกรังแก เป็นภาษามือในรูปแบบของวิดีโอ ตามหลัก Guidelines for the Process of Cross-Culture Adaptation of Self-Report Measure วิเคราะห์ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา หรือ Index of Item Objective Congruence (IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านภาษามือ ผู้มีความบกพร่องทางการได้ยิน และผู้มีความรู้ด้านจิตวิทยา ทั้งหมด 3 ท่าน เป็นผู้ประเมิน พบว่า ผลลัพธ์ได้มากกว่า 0.50 ในทุกข้อคำถาม ทดสอบความเข้าใจจากนักเรียน 5 คน โดยให้ตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์ผ่านล่ามภาษามือ กลุ่มตัวอย่างเข้าใจในข้อคำถามดี ผู้เข้าร่วม วิจัยเป็นผู้มีความบกพร่องทางการได้ยินจากโรงเรียนโสตศึกษาแห่งหนึ่ง ในจังหวัดนครปฐม จำนวน 38 คน คำนวณความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฯ โดยวิเคราะห์ Intraclass Correlation Coefficient ของ Test-Retest Reliability และ Cronbach's Alpha Coefficient ผลการศึกษา พบว่า เท่ากับ 0.867 (95% CI 0.54-0.95) และ 0.871 ตามลำดับ การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามฯ มีความ เที่ยงตรงและความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ดี เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีอัตราการถูกรังแก ตั้งแต่เดือนละ 2-3 ครั้ง ร้อยละ 47.37 ซึ่งมากกว่าเด็กปกติที่มีการศึกษาในงานวิจัยก่อนหน้านี้

คำสำคัญ: การรังแก, ความบกพร่องทางการได้ยิน, แบบสอบถาม, ภาษามือ

Psychometric properties of the sign language version of the Thai version-Revised Olweus Bully/Victim Questionnaire - victim scale

Kanokporn lamwattanasin¹, Sirinadda Punyapas^{2,*}, and Tikumporn Hosiri³

^{1,2,3} Department of Psychiatry, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University

*Corresponding Author, Department of Psychiatry, Faculty of Medicine Siriraj Hospital,

Mahidol University

E-mail: sirinadda.pun@mahidol.ac.th

Received: December 14,2021

Revised: February 24,2022

Accepted: March 9,2022

Abstract

This study aimed to develop and verify psychometric properties of the sign language version of Thai-version -Revised Olweus Bully/Victim Questionnaire, victim scale in junior high school with hearing impairment and study about the experience being bullied in this group of students. The researcher translated the Revised Olweus Bully/Victim Questionnaire (OBVQ) Thai version was translated into sign language according to Guidelines for the Process of Cross-Culture Adaptation of Self-Report Measure. Content validity was verified using Index of Item Objective Congruence (IOC) by the 3-expert committee. The committee members consist of sign-language interpreter, hearing impaired and psychological expert. The results found that IOC score was greater than 0.50 for every item of the questionnaire. A pilot study was done excellently in 5-hearing impairment students on self-report questionnaire and sign language interview. 38 junior high school students from the School for the Deaf were enrolled. Cronbach's Alpha Coefficient and intraclass correlation coefficient of test-retest reliability was used to assess the reliability of the victim scale. Cronbach's Alpha Coefficient was 0.871 and intraclass correlation coefficient of test-retest reliability was 0.867 (95% CI 0.54-0.95). And, this study shows that the results suggest that the sign language version of Thai-version OBVQ, victim scale has good validity and reliability. It appears 47.37 % of student with hearing impairment being bullied at rate 2-3 time a month which is higher than reported by hearing students in another study before.

Keywords: Bully, Hearing Impairment Student, Questionnaire, Sign Language

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการรังแก เป็นปัญหาสำคัญที่พบได้ทั่วไปในนักเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาทั่วโลก (Espelage, Jimerson, & Swearer, 2010) จากการรายงานล่าสุดของ UNICEF ปี 2561 พบว่า มากกว่า 1 ใน 3 ของนักเรียนอายุ 13-15 ปี ทั่วโลก เคยถูกรังแก (United Nations Children's Fund [UNICEF], 2018) ส่วนในประเทศไทยโดยการศึกษาของสมบัติ ตาปัญญา (Tapanya, 2006) ที่ศึกษาในนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศไทย จำนวน 3,047 คน พบว่ามีนักเรียนที่ถูกรังแก ตั้งแต่ 2-3 ครั้งใน 1 เดือน ถึงร้อยละ 38.00 มีการศึกษาถึงผลกระทบของการถูกรังแก พบว่าเด็กไทยที่ถูกรังแกมีโอกาสเป็นโรคซึมเศร้ามากขึ้น (Dechothanawat, 2011) ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองลดลง (Pruksapanachart, 2011) และเสี่ยงต่อการเกิดโรคทางจิตเวชสูงกว่านักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์การถูกรังแกถึง 2.6 เท่า (Ekasawin & Phothisit, 2017)

ในปี 2010 มหาวิทยาลัย Cambridge ได้ศึกษาวิจัยในเรื่องของการรังแกในเด็กพิเศษหรือเด็กที่มีความพิการ พบว่าเด็กกลุ่มดังกล่าวมีโอกาสในการถูกรังแกมากกว่าเด็กปกติ และมักตกเป็นเป้าของการถูกรังแก (McLaughlin, Byers, & Vaughn, 2010) เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีโอกาสถูกรังแกมากกว่าเด็กปกติ (Pinquart & Pfeiffer, 2015) เด็กกลุ่มนี้มีปัญหาในการสื่อสารและการเข้าใจความหมายเชิงสัญลักษณ์ ทำให้เด็กไม่ค่อยเข้าใจสิ่งต่าง ๆ

ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ในกลุ่มเพื่อน จึงปรับตัวเข้ากับเพื่อนลำบาก และยากที่จะสื่อสารเพื่อเรียกร้องสิทธิหรือความยุติธรรมเมื่อตนเองถูกรังแก (McLaughlin et al., 2010; National Deaf Children's Society, 2016) มีการศึกษาถึงผลกระทบของการถูกรังแกในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินพบว่า การถูกรังแกที่มากขึ้นส่งผลต่อสภาวะทางด้านอารมณ์ (Broekhof, Bos, Camodeca, & Rieffe, 2018) ความทุกข์ในจิตใจเพิ่มขึ้นและเพิ่มความเสี่ยงในการป่วยเป็นโรคทางจิตเวช (Cheng, Chou, & Lin, 2019)

งานวิจัยเกี่ยวข้องกับการรังแกกันในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินยังมีน้อย โดยจากการทบทวนย้อนหลังตั้งแต่ปี 2555 ไป 34 ปี พบงานวิจัยในเรื่องนี้เพียง 13 ผลงาน และเกือบทั้งหมดเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ และมีผู้เข้าร่วมวิจัยจำนวนน้อย (Hadjikakou & Panayiotis, 2012) ต่อมาได้มีการศึกษาในเรื่องนี้หลากหลายมากขึ้น ทั้งในประเทศ บราซิล สหรัฐอเมริกา เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ ไต้หวัน โดยเน้นศึกษาเรื่องผลกระทบทางด้านจิตใจที่มีต่อเด็กที่มีความพิการทางการได้ยินที่ถูกรังแก (Broekhof et al., 2018; Cheng et al., 2019; Fumes, & Oliveira, 2013; Pinquart & Pfeiffer, 2015; Thompson-Ochoa & Hodgdon, 2019; Weiner, Day, & Galvan, 2013) โดยการศึกษาในประเทศกาน่าในปี 2564 พบว่าความชุกของการถูกรังแกในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีร้อยละ 55.10 แสดงให้เห็นว่าทั่วโลกมีแนวโน้มให้

ความสำคัญในเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ยังไม่มี การศึกษาประเด็นนี้ในกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่อง ทาง การได้ยินในประเทศไทย ส่วนหนึ่งอาจด้วย ข้อจำกัดของแบบสอบถามที่มีใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ให้เด็กอ่านและตอบด้วย ตนเอง จึงอาจไม่เหมาะกับเด็กที่มีความบกพร่อง ทาง การได้ยิน เพราะเด็กกลุ่มนี้มักมีปัญหาใน การเข้าใจภาษา ทักษะการอ่านและการเขียน ต่ำกว่าเด็กในวัยเดียวกัน อธิบายได้จากการ อ่านเป็นทักษะที่ต้องอาศัยการจดจำรูปแบบ อักษรและความหมาย ผู้ที่จะฝึกทักษะนี้ได้ อาจจำเป็นต้องออกเสียงเพื่อสร้างความสัมพันธ์ ในทันทีระหว่างเสียงและสัญลักษณ์ แต่เด็กที่มี ความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่ไม่สามารถออกเสียงได้ ทำให้เด็กกลุ่มนี้ที่ไม่ได้ใช้ เครื่องช่วยฟัง มีการพัฒนาด้านภาษาทั้งอ่าน และเขียนต่ำกว่าเด็กที่ได้ยินในวัยเดียวกัน จาก การศึกษาพบว่ายังมีการสูญเสียการได้ยินมาก เท่าใด เด็กจะยังมีปัญหาการอ่านมากเท่านั้น ถึงแม้เด็กกลุ่มนี้จะมีทักษะการสื่อสารด้วย ภาษามือ แต่ก็ยังพบว่าความสามารถในการสื่อสาร ภาษามือไม่สัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านของ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (Juajun, 2011; Padden & Ramsey, 1998)

มีการศึกษาเปรียบเทียบค่า ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม Pacific Rim Bullying Questionnaire (PRB) ระหว่าง เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ใช้ ภาษามือเป็นหลักและไม่ใช้ภาษามือเป็นหลัก พบว่า ในกลุ่มเด็กที่ใช้ภาษามือเป็นหลักจะมีค่า ความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha Coefficient) ต่ำ

กว่าเด็กที่ไม่ได้ใช้ภาษามือเป็นหลัก โดยทางผู้วิจัย ได้ให้ ความสามารถของการเข้าถึงของ แบบสอบถามกับกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่อง ทางด้านการได้ยินเป็นข้อจำกัดหนึ่งของ งานวิจัย และมีข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุง แบบสอบถามเพื่อให้สามารถเข้าถึงเด็กกลุ่มนี้ มากขึ้น (Lund & Ross, 2016) เช่นเดียวกับ (Jess Martin Wise) จึงได้มีพัฒนาแบบสอบถาม วัดการรังแกกันในเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านการได้ยินด้วยการใช้ภาษาพูดประกอบ เพื่อ ช่วยให้เด็กเข้าใจคำถามในแบบสอบถามชัดเจน ขึ้น (Wise, 2015)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแบบสอบถาม เรื่องการถูกรังแกของนักเรียนที่มีความบกพร่อง ทางด้านการได้ยินฉบับภาษามือ ในรูปแบบ ของวิดีโอภาษามือ เพื่อเพิ่มความเข้าใจคำถาม ในแบบสอบถามของเด็กในกลุ่มนี้ในการตอบ แบบสอบถามให้ชัดเจนขึ้น โดยได้เลือกแปล จากแบบสอบถามการถูกรังแกฉบับภาษาไทย ของ The Revised Olweus Bully/Victim Questionnaire-Thai version (Tapanya, 2006) เนื่องจากแบบสอบถามนี้ได้เคยใช้ศึกษาใน เด็กไทยแล้ว และมีค่า Cronbach's Alpha Coefficient อยู่ในเกณฑ์ดีคือ 0.75 เพื่อลด ข้อจำกัดของแบบสอบถามที่ใช้เพียงภาษา เขียน ให้เหมาะที่จะนำไปใช้กับเด็กที่มีปัญหา ทางด้านการได้ยินมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. พัฒนาแบบสอบถามเรื่องการถูกรังแกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านการได้ยิน เป็นฉบับภาษามือและทำ

การวิเคราะห์ความเที่ยงตรง (Validity) และ ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

2. ศึกษาเรื่องการถูกรังแกในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยใช้แบบสอบถามฉบับภาษาไทย

นิยามศัพท์

การรังแก (Bullying) หมายถึง พฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้อื่นได้รับความทุกข์ โดยเกิดจากความตั้งใจ กระทำ เพื่อให้ผู้ถูกรังแกรู้สึกว่ามีพลังอำนาจเหนือกว่า และการกระทำดังกล่าว จะเกิดขึ้นซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา นาน (Charoenwanit, 2017; Espelage et al., 2010; Woracharoen Sri, 2016) และ ถูกกระทำด้วยความถี่ตั้งแต่ 2-3 ครั้งในหนึ่ง เดือนขึ้นไป (Solberg & Olweus, 2003) โดยการรังแกแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) การรังแกทางด้านร่างกาย (Physical Bullying) เช่น การชก การต่อย การตบ การตี เป็นต้น 2) การรังแกทางด้านสังคมหรืออารมณ์ (Social or Emotion Bullying) เป็นลักษณะ ใช้กลุ่มเพื่อนเพื่อกีดกันทางสังคม เช่น การไม่ให้น้ำไม่ให้เพื่อนในกลุ่มคุยด้วย 3) การรังแกด้วยคำพูด (Verbal Bullying) เป็นลักษณะ การใช้คำพูดเพื่อให้เกิดความรู้สึกเจ็บปวด และ 4) การรังแกบนโลกออนไลน์ (Cyber Bullying) เป็นการข่มเหงรังแกโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ (Sittichai, R., & Smith, 2018; Woracharoen Sri, 2016)

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง เด็กที่สูญเสียหรือมีความผิดปกติของอวัยวะในการรับเสียง อาจเป็นตั้งแต่กำเนิดหรือเป็นการสูญเสียที่ได้มาภายหลัง ส่งผลให้เกิดการสูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงระดับรุนแรง ไม่สามารถได้ยินเสียงได้เหมือนเด็กปกติทั่วไป แบ่งเป็น เด็กหูหนวก คือ เด็กที่มีระดับการได้ยินเฉลี่ยในหูข้างที่ต่ำกว่าตั้งแต่ 90 เดซิเบลขึ้นไป และเด็กหูตึง คือเด็กที่มีระดับการได้ยินเฉลี่ยในหูข้างที่ต่ำกว่า ตั้งแต่ ระหว่าง 26-89 เดซิเบล (Niyomthum, 2001; Arayavinyu, 1999)

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและขออนุญาตแปลแบบสอบถามเรื่องการรังแกกันของนักเรียน (The Revised Olweus Bully/Victim Questionnaire-Thai version) ฉบับแปลโดย สมบัติ ตาปัญญา (Tapanya, 2006) ซึ่งมีค่า Cronbach's Alpha Coefficient เท่ากับ 0.75 มีจำนวนทั้งหมด 39 ข้อ ใช้เวลาในการตอบประมาณ 40 นาที แบ่งเป็น 6 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 สอบถามความรู้เกี่ยวกับโรงเรียน

ตอนที่ 3 สอบถามประสบการณ์เกี่ยวกับการถูกรังแก

ตอนที่ 4 สอบถามพฤติกรรมมารังแกผู้อื่นของนักเรียน

ตอนที่ 5 สอบถามเกี่ยวกับการบอกผู้อื่น ๆ เมื่อถูกรังแก

ตอนที่ 6 สอบถามเกี่ยวกับการได้รับความ

ช่วยเหลือและทัศนคติต่อการถูกรังแก

ส่วนแบบสอบถามฯ ฉบับภาษามือ
ผู้วิจัยได้ตัดตอนที่ 4 ออก เหลือข้อคำถาม
ทั้งหมด 27 ข้อ

เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการศึกษานี้
ต้องการศึกษาเรื่องการถูกรังแกเป็นหลัก
ร่วมกับเมื่อแปลเป็นวิดีโอภาษามือ ผู้เข้าร่วม
วิจัยจะต้องดูวิดีโอทุกอันก่อนตอบคำถาม โดย
ใช้ระยะเวลาเฉลี่ยในการตอบคำถามคือ 1.5
นาทีต่อข้อ รวมระยะเวลาในการทำทั้งหมด
เป็น 40 นาที ซึ่งถ้าเพิ่มตอนที่ 4 เข้ามาด้วยจะ
ทำให้นักเรียนใช้ระยะเวลาตอบแบบสอบถาม
ทั้งหมดเป็น 58 นาที ผู้วิจัยจึงพิจารณาตัด
คำถามในตอนที่ 4 ซึ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมการ
รังแกผู้อื่นของนักเรียนออก เพื่อป้องกันความ
เหนื่อยล้าของผู้ตอบแบบสอบถาม

วิธีการแปลผล (Scoring) ผู้ที่เข้าเกณฑ์
ถูกรังแก (Being Bullied) (Solberg & Olweus,
2003) มีดังนี้

วิธี 1) ผู้ที่ให้คำตอบข้อที่ 4 ว่า ตนเองถูกรังแก
เดือนละ 2-3 ครั้ง หรือบ่อยกว่า หรือ

วิธี 2) ผู้ที่ให้คำตอบข้อที่ 5-13 ข้อใดข้อหนึ่งว่า
ตนเองถูกรังแกด้วยวิธีต่าง ๆ เดือนละ 2-3 ครั้ง
หรือบ่อยกว่า

ขั้นตอนที่ 2 การแปลแบบสอบถาม
เรื่องการรังแกกันของนักเรียน ฉบับภาษาไทย
เป็นฉบับภาษามือ โดยแปลแบบสอบถาม
ดำเนินการ ตาม Guidelines for the Process
of Cross-Culture Adaptation of Self-
Report Measure (Beaton, Bombardier,

Guillemin, & Ferraz, 2000) ซึ่งประกอบด้วย
ขั้นตอนต่อไปนี้

1) Initial and Synthesis of the
Translation เป็นการแปลแบบสอบถามเป็น
ภาษามือ ในรูปแบบวิดีโอ โดยผู้ที่ใช้ภาษาไทย
เป็นภาษาหลักและมีความเชี่ยวชาญในภาษา
มือด้วย 2 ท่าน ในจำนวนนี้มี 1 ท่านที่มี
ความบกพร่องทางการได้ยิน (Native
Translator) เพื่อให้แบบสอบถามฉบับภาษามือ
สอดคล้อง และยังคงไว้ซึ่งความหมายที่
ใกล้เคียงกับต้นฉบับ

2) Back Translation เป็นการแปล
แบบสอบถามฉบับภาษามือกลับเป็นภาษาไทย
ผู้แปลกลับเป็นผู้ที่ใช้ภาษามือเป็นภาษาหลัก
และมีความเชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2
ท่าน ซึ่งเป็นคนละคนกัน กับผู้ที่แปลจาก
ภาษาไทยเป็นภาษามือ

3) Content Validation by Expert
Committee โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจากภาควิชา
มนุษยศึกษา วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล
จำนวน 1 ท่าน และอาจารย์จากภาควิชา
ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำนวน 2
ท่าน เป็นผู้ประเมิน

4) Test of the Pre-Final Version
ใช้การศึกษานำร่อง (Pilot Study) เพื่อทดสอบ
ความเข้าใจในแบบสอบถามจากนักเรียนที่มี
ความบกพร่องทางการได้ยิน 5 คน ขั้นตอนนี้มี
ล่ามภาษามือเป็นผู้สัมภาษณ์นักเรียน

5) Submission of Documentation
to the Developers or Coordinating
Committee for Appraisal of Adaptation

Process ปรับแบบสอบถามตามคำแนะนำของ คณะกรรมการ

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บข้อมูลเพื่อ ทดสอบคุณภาพของแบบสอบถามฯ ฉบับ ภาษามือ โดยการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) และ ศึกษาเรื่องการรบกวนแก้ไขมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยชี้แจงจุดประสงค์และรูปแบบ ของแบบสอบถามให้กับตัวแทนครูล่ามภาษา มือของโรงเรียน

2. ตัวแทนครูล่ามภาษามีประสานงาน กับครูประจำชั้นที่เป็นล่ามภาษามือให้เข้าใจถึง จุดประสงค์และวิธีการทำแบบสอบถามอย่าง ละเอียด

3. จัดเตรียมห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ให้นักเรียนใช้ 1 เครื่องต่อ 1 คน ระยะห่างต่อ เครื่องไม่สามารถมองคำตอบของกันและกันได้

4. ผู้วิจัยและตัวแทนครูล่ามภาษามือ อธิบายขั้นตอนการทำแบบสอบถามเป็นภาษา มือแก่นักเรียน ครั้งละ 10 คน พร้อมสาธิต ตัวอย่างการกดเปิดคลิปปวีดีโอ และ การกด เลือกคำตอบในแบบสอบถาม โดยมีครูประจำ ชั้นคอยตอบคำถามที่เด็กสงสัยอย่างใกล้ชิด

5. ขณะทำแบบสอบถาม หากนักเรียนมี ข้อสงสัยสามารถยกมือขึ้นเพื่อสอบถามได้ โดย จะมีครูประจำชั้นเข้าไปช่วยอธิบายอีกครั้ง ภายใต้นโยบายคำแนะนำของผู้วิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาได้แก่นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนโสต ศึกษาแห่งหนึ่ง

ทางผู้วิจัยเลือกนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เนื่องจากต้องการศึกษา กลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุเดียวกันกับการศึกษา ของ สมบัติ ตาปัญญา (Tapanya, 2006) ที่ ศึกษาในเรื่องของการรบกวนแก้ไขในเด็กปกติที่อยู่ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

งานวิจัยนี้ไม่ได้ศึกษาข้อมูลใน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เนื่องจาก เป็นวัยที่ไม่สามารถทำแบบสอบถามได้เพียง ลำพังจำเป็นต้องมีครูให้คำแนะนำ อธิบาย และ ตอบคำถามอย่างใกล้ชิด (Padden & Ramsey, 1998) ซึ่งการมีครูอยู่ด้วยในขณะที่เด็กตอบ แบบสอบถามอาจส่งผลต่อคำตอบของเด็ก เพราะเรื่องที่สำคัญเป็นเรื่องละเอียดอ่อน เด็ก อาจต้องการความเป็นส่วนตัวในการตอบ

ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษาในนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

2. โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสูตร ของ Dixon and Massy (1983) ดังต่อไปนี้

$$n = \left(\frac{Z_\alpha + Z_\beta}{Z_{(r_0)} - Z_{(r_1)}} \right)^2 + 3$$

กำหนดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ต้องการ ทดสอบ ให้มีค่าเท่ากับ 0.75 และคาดว่าใน การศึกษาครั้งนี้จะมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.90 (Tapanya,

2006) กำหนด Type I Error ที่ 0.05 Type II Error ที่ 0.1 จากการคำนวณทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาทั้งหมด 35 คน เพื่อข้อมูลไม่ครบอีกร้อยละ 20 ทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างสุดท้ายที่ต้องการจำนวน 42 คน

3. เกณฑ์คัดเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่าง (Inclusion Criteria) ได้แก่ ต้องเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนโสตศึกษา มีความบกพร่องทางการได้ยิน และสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย ส่วนเกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria) ได้แก่ มีความบกพร่องทางกายด้านอื่นร่วมด้วย หรือมีสติปัญญาบกพร่อง หรือมีโรคร่วมทางจิตเวช โดยข้อมูลดังกล่าวได้จากประวัติแรกรับเข้าสถานศึกษาของสถาบันโสตศึกษา หลังจากคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ข้างต้นแล้วพบว่า มีจำนวนนักเรียนที่เข้าเกณฑ์ทั้งหมด 38 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จึงเป็น 38 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนี้ในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามและศึกษาเรื่องการถูกรังแกในประชากรกลุ่มนี้

สถิติที่ใช้

1. ประเมินความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามฯ โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) จากการวิเคราะห์ความสอดคล้องกัน (Intraclass Correlation Coefficient) ของการประเมินซ้ำ (Test-Retest) และวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องกันภายในข้อคำถาม (Cronbach's Alpha Coefficient)

2. ประเมินค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามฯ โดย คณะกรรมการ 3 ท่าน (Index of Item Objective Congruence)

3. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และ ค่าต่ำสุด

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนโสตศึกษา จำนวน 38 คน อายุเฉลี่ยอยู่ที่ 14.86 ปี ส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นนักเรียนชาย 25 คน คิดเป็นร้อยละ 65.79 และนักเรียนหญิง 13 คน คิดเป็นร้อยละ 34.21 ในจำนวนนี้เป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนโสตศึกษาอย่างเดียวทั้งหมด 30 คน และเป็นนักเรียนที่เรียนร่วมกับนักเรียนปกติทั้งหมด 8 คน

คุณภาพแบบสอบถามเรื่องการถูกรังแกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ฉบับภาษามือ

ในขั้นตอน Initial and Synthesis of the Translation ซึ่งเป็นการแปลแบบสอบถามเป็นภาษามือ ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษามือวิเคราะห์ลักษณะของคำถามในแบบสอบถามว่าสามารถแปลเป็นภาษามือให้เด็กระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเองได้หรือไม่ จากการประเมินพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสามารถทำได้ด้วยตนเองถ้ามีผู้เชี่ยวชาญที่เป็นล่ามภาษามือและเป็นผู้มีความพิการทางด้านกรได้ยินช่วยสื่อสารทั้งภาษามือ และ

ภาษากาย เช่น สีหน้า รูปปาก และจังหวะที่เป็นธรรมชาติจะทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางด้าน การได้ยินเข้าใจได้ดีที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าบางคำในแบบสอบถามที่เป็นภาษาไทยไม่สามารถอธิบายออกเป็นภาษามือได้โดยตรง ตัวอย่าง เช่น คำว่า ปล่อยข้าวลือ เชื่อชาติ ผิวพรรณ เรื่องเพศ เป็นต้น ต้องอาศัยการปรับเปลี่ยนคำ และยกตัวอย่างประกอบโดยยังต้องคงความหมายเดิม ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษามืออีกท่านช่วย back translate กลับมาเป็นภาษาไทย แล้วให้ประเมินความสอดคล้องกับต้นฉบับ พบว่าเนื้อหาก็มีความสอดคล้องกับต้นฉบับดี เช่น คำว่า ปล่อยข้าวลือ แปลเป็น ไปเลาต่อแบบผิด ๆ และ นินทาคุณ พุดไม่ดีเกี่ยวกับเชื้อชาติ แปลเป็น ใช้คำพุดไม่ดี เช่น หน้าตาที่ดูไม่เหมือนคนไทย เป็นต้น

การวิเคราะห์ความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ค่า Index of Item Objective Congruence (IOC) มีค่าในทุกข้อคำถามมากกว่า 0.5

ในการศึกษา Pilot Study ได้สุ่มเด็กนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีความพิการทางด้าน การได้ยินมาทั้งหมด 5 คน และให้ครูที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านภาษามือเป็นผู้สัมภาษณ์ความเข้าใจของเด็กหลังจากดูวิดีโอในแต่ละข้อคำถาม พบว่าวิดีโอภาษามือมีข้อคำถามที่มีความชัดเจนดี ผู้เข้าร่วมวิจัยส่วนใหญ่สามารถเข้าใจได้หลังจากดูครั้งเดียว หรือในบางคนและในบางข้อคำถามเมื่อดูซ้ำก็สามารถเข้าใจวัตถุประสงค์ของคำถามได้มาก

ขึ้น ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถตอบคำถามได้ตรงตามกับที่ตนเองรู้สึก โดยความรู้สึกโดยรวมหลังทำแบบสอบถามคือรู้สึกว่าไม่ยาก สนุกดีในช่วงแรก และเริ่มรู้สึกเบื่อหน่ายในช่วงหลัง เนื่องจากเริ่มมีคำถามที่คล้ายคลึงกันมากจนเกินไป

การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งหมด มีค่า Cronbach's Alpha Coefficient 0.871 และ มีค่า Intraclass Correlation Coefficient ของการประเมินซ้ำ (Test-Retest) 0.876 ซึ่งมีค่า 95% CI อยู่ระหว่าง 0.54 ถึง 0.95

การถูกรังแกในเด็กที่มีความบกพร่องทางด้าน การได้ยิน โดยใช้แบบสอบถามฉบับภาษามือ

จากการศึกษาพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางด้าน การได้ยินกลุ่มนี้ ส่วนมาก ร้อยละ 68.42 ชอบโรงเรียนนี้ถึงชอบมาก และ ร้อยละ 89.45 มีเพื่อนที่ติดตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป โดยมีอัตราการถูกรังแก ร้อยละ 47.37 (วิธีที่ 1) และ 71.05 (วิธีที่ 2) (รายละเอียดการคำนวณแต่ละวิธีได้ชี้แจงในหัวข้อวิธีการแปลผล หน้า 6) ซึ่งรูปแบบของการถูกรังแกที่พบมากที่สุดได้แก่ ทางร่างกายเช่น ถูกชก ตะ ดัน ผลักแรง ๆ หรือ ถูกขังไว้ในห้อง (ร้อยละ 28.95), ทางวาจา เช่น ใช้คำพุดหยาบคาย ล้อเลียนทำให้เสียใจ (ร้อยละ 26.32), ข่มขู่ บังคับ (ร้อยละ 26.32), เหยียดหยามทางเพศ (ร้อยละ 26.32) ตามลำดับ ซึ่งบุคคลที่เด็กส่วนใหญ่เลือกบอกเมื่อถูกรังแก ได้แก่ ครู (ร้อยละ 57.89), เพื่อน (ร้อยละ 55.26), พ่อแม่ (ร้อยละ

ละ 47.36) ตามลำดับ นอกจากนี้เมื่อดูในเรื่องของการได้รับความช่วยเหลือจากคนที่เด็กบอกกล่าว พบว่ามีเด็กร้อยละ 52.63 บอกว่าครูประจำชั้นช่วยเหลือค่อนข้างมากถึงมากที่สุดทีเดียว, ร้อยละ 5.26 ช่วยบ้างบางครั้งและร้อยละ 42.10 ช่วยค่อนข้างน้อยถึงไม่ทำเลย

ในขณะที่มีผู้ใหญ่ที่บ้านพยายามติดต่อมาทางโรงเรียนเพื่อหยุดการรังแกกัน 3-4 ครั้ง ร้อยละ 45.00 และไม่เคยติดต่อมาเลยร้อยละ 23.68 และเมื่อดูการได้รับการช่วยเหลือจากฝ่ายอื่น ๆ พบว่าเด็กกลุ่มนี้ได้รับการช่วยเหลือน้อยเมื่อถูกรังแกดังผลที่แสดงตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ลักษณะ	จำนวน (ร้อยละ)
เพศ	
ชาย	25 (65.79)
หญิง	13 (34.21)
อายุ (ปี)	Mean 14.86 S.D. 0.75 Max 16 Min 13
ระดับชั้นการศึกษา	
มัธยมศึกษาปีที่ 1	6 (15.78)
มัธยมศึกษาปีที่ 2	11 (28.94)
มัธยมศึกษาปีที่ 3	21 (55.26)
ความรู้สึกต่อโรงเรียน	
ฉันรู้สึกเฉย ๆ	10 (26.31)
ฉันชอบโรงเรียนนี้	13 (34.21)
ฉันชอบโรงเรียนนี้มาก ๆ เลย	13 (34.21)
จำนวนเพื่อนที่ดีในห้องเรียน	
ไม่มีเลย	2 (5.26)
มี 1 คน	5 (13.50)
มี 2 หรือ 3 คน	7 (18.42)
มี 4 หรือ 5 คน	8 (21.05)
มี 6 คน หรือมากกว่า	16 (68.42)
ความถี่การถูกรังแกในช่วง 2-3 เดือนที่ผ่านมา	
ถูกรังแก \geq 2-3 ครั้งต่อเดือน	18 (47.37)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน (ร้อยละ)
รูปแบบของการถูกรังแกในช่วง 2-3 เดือนที่ผ่านมา	
ใช้คำพูดหยาบคาย, ล้อเลียนทำให้เสียใจ	10 (26.32)
ไม่ชวนเล่นหรือทำกิจกรรม, ไม่ยอมให้เข้ากลุ่มเพื่อนหรือแกล้งเมิน	6 (15.79)
ถูกชก ตะ ตัน ผลักแรง ๆ หรือ ถูกขังไว้ในห้อง	11 (28.95)
ถูกสร้างเรื่องโกหก, โดนปล่อยข่าวลือในทางที่ไม่ดี, ถูกทำให้คนอื่นไม่ชอบ	7 (18.43)
ถูกขโมยเงิน, แย่งของ, ถูกคนอื่นทำให้เสียหาย	5 (13.16)
ถูกข่มขู่หรือบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่อยากทำ	10 (26.32)
ถูกเรียกด้วยการใช้คำที่ไม่ดีหรือใช้คำพูดที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติหรือผิวพรรณ	8 (21.05)
ถูกเรียกด้วยคำพูดที่ไม่ดีด้วยการแสดงความเห็นหรือท่าทางที่สื่อไปในเรื่องทางเพศ	10 (26.32)
การบอกผู้อื่นเมื่อถูกรังแกในช่วง 2-3 เดือนที่ผ่านมา	
ฉันเคยถูกรังแก แต่ยังไม่เคยบอกให้ใครรู้เลย	18 (56.25)
ฉันเคยถูกรังแก และได้บอกให้ใครบางคนรู้แล้ว	14 (43.75)
คนที่บอกเมื่อถูกรังแกในช่วง 2-3 เดือนที่ผ่านมา	
ครู	22 (57.89)
ผู้ใหญ่คนอื่น	13 (34.20)
พ่อแม่	18 (47.36)
พี่น้อง	16 (42.10)
เพื่อน	21 (55.26)
คนอื่น	9 (23.68)
ความช่วยเหลือที่ได้รับเมื่อมีการรังแกกันในช่วง 2-3 เดือนที่ผ่านมา	
ครูประจำชั้นช่วยจัดการปัญหาการรังแกกัน ค่อนข้างมากถึงมากที่สุดทีเดียว	20 (52.63)
ครูหรือผู้ใหญ่คนอื่นในโรงเรียน พยายามห้ามหรือหยุดการรังแกกันบ่อย ๆ	8 (21.05)
ถึงแทบทุกครั้ง	7 (18.42)
นักเรียนคนอื่น พยายามห้ามหรือหยุดการรังแกกันบ่อย ๆ ถึงแทบทุกครั้ง	9 (45.00)
ผู้ใหญ่ที่บ้านเคยติดต่อกับโรงเรียน เพื่อพยายามห้ามหรือหยุดการรังแกกัน 3-4 ครั้ง	

อภิปรายผล

การพัฒนาแบบสอบถามเรื่องการถูกรังแกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ฉบับภาษามือ

แบบสอบถามเรื่องการถูกรังแกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ฉบับภาษามือ น่าจะสามารถลดข้อจำกัดของแบบสอบถามเดิมที่เหมาะสมกับนักเรียนทั่วไปมากกว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เนื่องจาก จากการปรึกษากับครูที่มีประสบการณ์การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในประเทศไทยหลายท่านพบว่า ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา โดยรวมมีพัฒนาการในด้านการอ่านเขียนและเข้าใจภาษาน้อยมาก ในการทำแบบสอบถามมีความจำเป็นต้องมีครูล่ามภาษามือคอยประกบแปลภาษามือในทุกคำถามและข้อเลือกคำตอบทำไปด้วยกันไปที่ละข้อ โดยเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาจะมีความเข้าใจในเรื่องภาษาที่มากขึ้น แต่ยังไม่สามารถอ่านและแปลความหมายได้ทั้งหมด ในการทำแบบสอบถามจึงยังจำเป็นต้องมีครูล่ามภาษามือในการช่วยแปลเป็นภาษามือ โดยสามารถแปลเป็นกลุ่มใหญ่และให้ทำไปพร้อมกันได้ การทำแบบสอบถามที่เป็นวิดีโอภาษามือจึงช่วยลดข้อจำกัดในเรื่องนี้ได้ นอกจากนี้ประเภทของล่ามภาษามือ ความเชี่ยวชาญของล่ามภาษามือ และลักษณะของภาษามือที่ใช้ก็มีส่วนในการเข้าใจของเด็กเช่นกัน จากการปรึกษากับ

คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยเลือก ล่ามภาษามือที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการแปลภาษามือให้แก่เด็กนักเรียน เนื่องจากล่ามภาษามือที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่นกัน จะสามารถสื่อสารภาษามือให้กับเด็กกลุ่มนี้ได้เข้าใจลึกซึ้งมากกว่า และภาษามือที่เลือกใช้เป็นภาษากลาง เนื่องจากเป็นภาษาหลักที่ใช้มากในประเทศไทยและเป็นภาษาที่ใช้สอนในโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูล ทั้งนี้ในส่วนของ Pilot Study ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยล่ามภาษามือพบว่า เด็กมีความเข้าใจในวิดีโอได้ดี ข้อคำถามชัดเจน และเด็กเลือกตอบได้ถูกต้องตามความเป็นจริง

คุณภาพแบบสอบถามเรื่องการถูกรังแกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ฉบับภาษามือ

จากการศึกษาพบว่า ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามฯ ทั้งฉบับ มีค่า Cronbach's Alpha Coefficient 0.871 และมีค่า Intraclass correlation coefficient ของการประเมินซ้ำ (Test-Retest) 0.876 โดยมีค่า 95% CI อยู่ระหว่าง 0.54 ถึง 0.95 โดยค่าดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ดี เมื่อเปรียบเทียบกับแบบสอบถาม The Bully Victimization Scale (BVS) ที่มีค่า Intraclass Correlation Coefficient ของการประเมินซ้ำ (Test-Retest) เท่ากับ 0.80-0.83 (Saylor & Leach, 2009) และแบบสอบถาม SEQ ที่มีค่า Cronbach's Alpha Coefficient เท่ากับ 0.80

(Pinquart & Pfeiffer, 2015) และแบบสอบถาม ต้นฉบับที่วัดในเด็กปกติ มีค่า Cronbach's Alpha Coefficient เท่ากับ 0.75 (Tapanya, 2006) ถือว่าแบบสอบถามเรื่องการถูกรังแก ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ฉบับภาษามืออยู่ในเกณฑ์ดีเช่นเดียวกัน

การวิเคราะห์ ความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ ค่า Index of Item Objective Congruence (IOC) มีค่าในทุกข้อคำถามเท่ากับ 1 ยกเว้นเพียงหนึ่ง ข้อที่ได้ค่า IOC น้อยกว่า 1 คือข้อคำถามที่ถาม ถึงสถานที่ที่ถูกรังแกในห้องพละ หรือในห้อง เปลี่ยนเสื้อผ้า ห้องอาบน้ำ หลังชั่วโมงพละ ซึ่งเป็นไปได้ว่าสถานที่ดังกล่าวอาจไม่ปรากฏใน บริบทของโรงเรียนบางแห่ง อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ไม่ได้ตัดข้อคำถามนี้ออก เนื่องจาก ต้องการคงลักษณะคำถามตามแบบสอบถาม ต้นฉบับภาษาไทยไว้

ลักษณะการถูกรังแก

จากการนำผลการตอบแบบสอบถาม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มาวิเคราะห์อัตราการถูกรังแกทั้งสองวิธี พบว่า วิธีที่หนึ่ง มีอัตราการถูกรังแกมากถึง ร้อยละ 47.37 ซึ่งมากกว่า อัตราการถูกรังแกของเด็กปกติคือ ร้อยละ 38.80 ที่ได้รับการสำรวจในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2549 โดย สมบัติ ตาปัญญา (Tapanya, 2006) แสดงให้เห็นว่า เด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้รับการถูกรังแก เป็นจำนวนมากกว่าเด็กปกติ ทั้งนี้เนื่องจากผลการสำรวจในเด็กปกติทำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549

และการรังแกกันในเด็กนักเรียนมีแนวโน้ม สูงขึ้นทุกวัน จึงคาดว่าปัจจุบันการถูกรังแกใน เด็กปกติ อาจมีอัตราที่สูงกว่าเดิม อย่างไรก็ตาม ตามอัตราการถูกรังแกของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ได้สูงถึง ร้อยละ 47.37 เป็นสิ่งที่ควรได้รับความสนใจและให้ความช่วยเหลือ โดยเมื่อคิดด้วยวิธีที่สองพบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีอัตราการถูกรังแกร้อยละ 71.05 (มากกว่าวิธีที่ 1 อยู่ 1.50 เท่า) สอดคล้องกับอัตราการถูกรังแกใน เด็กปกติ คือ ร้อยละ 68.80 (มากกว่าวิธีที่ 1 อยู่ 1.45 เท่า) โดยอธิบายได้จากการสังเกต พฤติกรรมการตอบคำถามของผู้เข้าร่วมวิจัยได้ ว่า ในเด็กนักเรียนบางคนที่ตอบว่า ถูกรังแก น้อยกว่า เดือนละ 2-3 ครั้ง ใน ช่วง 2-3 เดือน นี้ กลับตอบว่า ถูกรังแกในรูปแบบต่าง ๆ (ข้อ 5-13) ตั้งแต่ เดือนละ 2-3 ครั้ง หรือบ่อยกว่า ที่เป็นเช่นนี้ เด็กอาจยังไม่เข้าใจคำว่า ถูกรังแก ดีพอ เพราะเมื่อใช้คำถามในลักษณะการ ยกตัวอย่างการถูกรังแกในรูปแบบต่าง ๆ ที่ ละเอียดมากขึ้น เด็กเข้าใจและรู้ว่าที่ตนเองถูก รังแกคืออะไร จึงเห็นว่า แม้เด็กจะตอบอยู่ใน เกณฑ์ไม่ถูกรังแกในคำถามข้อที่ 4 (วิธีที่ 1) แต่ อาจตอบอยู่ในเกณฑ์ถูกรังแกในข้อใดข้อหนึ่งของ คำถามข้อที่ 4-13 ได้ (วิธีที่ 2)

จากการสังเกตความแตกต่างกันของ อัตราการถูกรังแกที่คิดคำนวณจาก 2 วิธี ดังกล่าว ทำให้เห็นว่า การคิดด้วยวิธีที่ 2 จะได้ อัตราการถูกรังแก สูงกว่าประมาณ 1.50 เท่า ซึ่งสอดคล้องกันทั้งแบบสอบถามฯ จากในฉบับ ภาษามือ และฉบับภาษาไทย

ลักษณะของพฤติกรรมที่ถูกรังแกที่พบมากที่สุด ในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกลุ่มนี้ คือ การถูกทำร้ายร่างกาย รองลงมาเป็นการล้อเลียน การข่มขู่ (ซึ่งถือเป็นการรังแกด้วยคำพูด) และการคุกคามทางเพศ โดยแตกต่างกับผลของนักเรียนปกติจากการศึกษาของ สมบัติ ตาปัญญา (Tapanya, 2006) ที่จะพบการล้อเลียนและเหยียดหยามเชื้อชาติมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะ เด็กกลุ่มนี้มีข้อจำกัดในการสื่อสาร โดยจะสื่อสารโดยใช้ระบบรวม (Total Communication) คือการใช้ทั้งภาษามือ ท่าทาง การสะกดนิ้วมือ และการอ่านริมฝีปาก (Lund & Ross, 2016) โดยจากการสัมภาษณ์ครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนโสตศึกษา ได้ความว่า เด็กจะใช้วิธีตะแคง/เคาะ เพื่อเรียกความสนใจจากคู่สนทนา จึงอาจเพิ่มโอกาสการรังแกผู้อื่นด้วยการทำร้ายร่างกายได้มากกว่าเด็กที่มีการได้ยินปกติ รวมทั้งอาจเพิ่มโอกาสการเข้าใจผิดว่าตนเองถูกเพื่อนรังแกอีกด้วย

เด็กในกลุ่มนี้มีแนวโน้มการบอกคนอื่นว่าตนเองถูกรังแกน้อยกว่าเด็กปกติ โดยผู้ที่เด็กบอกเล่ามากที่สุดคือ ครูประจำชั้น ร้อยละ 57.89 ซึ่งแตกต่างกันในเด็กปกติ ที่บอกเพื่อนมากที่สุด ร้อยละ 56.00 ทั้งนี้อาจเป็นไปได้จากหลายเหตุผล ได้แก่ ข้อจำกัดของการสื่อสาร เนื่องจากเด็กต้องสื่อสารกับเพื่อนด้วยภาษามือ การสื่อสารโดยไม่ให้ผู้รังแกเห็นจึงเป็นไปได้ยาก รวมทั้งผู้ปกครองของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จากการสำรวจพบว่า กว่าร้อยละ 95.00 เป็นผู้ที่มีการ

ได้ยินปกติ (Wise, 2015) จึงทำให้เป็นอุปสรรคอีกอย่างหนึ่ง ในการบอกเล่าเรื่องราวที่ถูกรังแกจากเด็ก หรืออาจเป็นเพราะครูประจำชั้นสามารถสื่อสารภาษามือกับเด็กได้อย่างเข้าใจ และอยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากกว่าในโรงเรียนประจำ

ด้านการได้รับความช่วยเหลือจากคนอื่นเมื่อถูกรังแก พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้รับความช่วยเหลือจากครูประจำชั้น ค่อนข้างน้อยหรือแทบไม่ได้รับความช่วยเหลือจากครูประจำชั้นเมื่อถูกรังแกเลย ร้อยละ 42.10 ทั้งนี้เด็กจำนวนมากที่เลือกบอกครูประจำชั้นว่าตนถูกรังแก ตามที่ได้กล่าวไปข้างต้น ทั้งนี้อาจเกิดจากทัศนคติของครูที่มีต่อการรังแกกัน เช่น ความเข้าใจผิดในนิยามและความสำคัญของพฤติกรรมรังแกกัน (Solberg & Olweus, 2003) หรือการที่ครูไม่ได้เห็นเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้ยากต่อการระบุตัวผู้รังแกและตัดสินใจช่วยเหลือเด็กที่ถูกรังแก (Beaton et al., 2000) โดยได้รับการช่วยเหลือจากผู้ปกครอง โดยการติดต่อมาที่โรงเรียนค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับเด็กปกติ โดยเด็กปกติร้อยละ 75.20 ตอบว่า ผู้ปกครองไม่ได้ติดต่อมาทางโรงเรียนเลย ในขณะที่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีเพียงร้อยละ 23.68 ที่เป็นเช่นนี้ขึ้นกับหลายปัจจัย ได้แก่ การสื่อสารของเด็กและครูต่อผู้ปกครอง เมื่อเด็กถูกรังแก การสังเกตพฤติกรรมเด็กของผู้ปกครอง และการให้ความสำคัญของผู้ปกครองต่อเรื่องที่บุตรหลานถูกรังแก

ข้อเด่นของการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นการแปลแบบสอบถามเพื่อประเมินการรังแกกันในนักเรียนฉบับภาษามือเป็นครั้งแรก และเป็นการศึกษาในเรื่องการถูกรังแกกันในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งยังเป็นการศึกษาที่พบน้อยในต่างประเทศ และยังไม่มีการศึกษาที่สืบค้นได้ในประเทศไทย

ข้อจำกัดของการศึกษา

1. เนื่องจากด้วยจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำกัด ร่วมกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ส่วนใหญ่เป็นเด็กมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 เพศชาย ที่ไม่ใช่ผู้พิการซ้ำซ้อนและผู้มีสติปัญญาบกพร่อง จึงอาจไม่ได้เป็นตัวแทนของประชากรนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมต้นของประเทศไทย อาจมีข้อจำกัดในการนำไปใช้ในในกลุ่มประชากรที่แตกต่างจากนี้

2. แบบสอบถามฉบับภาษามือนี้อยู่ในชุดการแปลในตอนต้นที่ 4 ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นของนักเรียน เนื่องจากป้องกันความเหน็ดเหนื่อยล้าของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

3. แบบสอบถามนี้มีจำนวน 27 ข้อใหญ่และใช้เวลาเฉลี่ยประมาณ 40 นาที เป็นแบบสอบถามที่ต้องคลิกวิดีโอก่อนตอบทุกข้อ ดังนั้นอาจเกิดความเหน็ดเหนื่อยล้าขณะทำแบบสอบถามซึ่งจะมีผลกับคำตอบได้

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากแบบสอบถามนี้อยู่ในรูปแบบ Google Form ผู้ที่ต้องการจะนำแบบสอบถามนี้ไปใช้ ควรอธิบายวัตถุประสงค์

ของแบบสอบถามให้เด็กเข้าใจก่อน การมีล่ามภาษามือที่เชี่ยวชาญและเข้าใจพัฒนาการทางภาษาและภาษามือของเด็กแต่ละวัย ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ช่วยอธิบายทำความเข้าใจกับเด็กก่อนจะเริ่มตอบแบบสอบถามจะช่วยให้เด็กเข้าใจวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามมากขึ้น และถ้ามียกตัวอย่างให้เด็กได้ดูวิดีโอและทดลองตอบก่อน จะยิ่งช่วยให้เด็กเข้าใจขั้นตอนในการตอบแบบสอบถามมากขึ้นด้วย

2. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรวิเคราะห์ค่าความชุกของการถูกรังแกของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้สามารถเป็นตัวแทนของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับประเทศ

บทสรุป

แบบสอบถามการรังแกกัน ฉบับภาษามือ มีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ดี สามารถใช้ศึกษาการถูกรังแกในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีอัตราการถูกรังแกสูงกว่าในเด็กปกติ และมีจำนวนมากที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องเมื่อถูกรังแกสมควรได้รับการประเมิน ศึกษาเพิ่มเติมและวางแนวทางการมาตรการช่วยเหลือในเรื่องนี้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผศ.ดร. สมบัติ ตาปัญญา ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งอนุญาตให้แปลแบบสอบถาม เรื่องการรังแกกันของนักเรียน และให้คำแนะนำในการแปลแบบสอบถาม, อาจารย์ศศิธร จ่านงค์จันทร์ และอาจารย์ นันทพร จางวรวงกุล อาจารย์ประจำภาควิชาหู หนวกศึกษา วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล, ผศ. ภริมา วิธาสถิติย์กุล อาจารย์ประจำภาควิชา ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, อาจารย์ ชนินันท์ แยมขวัญยีน อาจารย์ประจำศูนย์ การศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวน ดุสิต ที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดทำวิดีโอ ภาษามือ รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาด้านการใช้ภาษา มือในเด็กที่มีความบกพร่องทางด้าน

เอกสารอ้างอิง

- Arayavinyu, P. (1999). *Education of children who special needs* (2nd ed.). Bangkok: Wankaen.
- Beaton, D. E., Bombardier, C., Guillemin, F., & Ferraz, M. B. (2000). Guidelines for the process of cross-cultural adaptation of self-report measures. *Spine*, 25(24), 3186-3191.
- Broekhof, E., Bos, M. G., Camodeca, M., & Rieffe, C. (2018). Longitudinal associations between bullying and emotions in deaf and hard of hearing adolescents. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 23(1), 17-27.
- Charoenwanit, S. (2017). Cyber bullying: Impacts and preventions in adolescents. *Thai Science and Technology Journal*, 25(4), 639-648.
- Cheng, A. W., Chou, Y. C., & Lin, F. G. (2019). Psychological distress in bullied deaf and hard of hearing adolescents. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 24(4), 366-377.

การได้ยิน คณาจารย์โรงเรียนโสตศึกษาที่เป็น ล่ามภาษามือในการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมวิจัย อธิบายขั้นตอนการเข้าร่วมวิจัย และช่วยให้ งานวิจัยดำเนินไปได้อย่างราบรื่น และขอขอบคุณ นางสาวนราทิพย์ สงวนพานิชย์นักสถิติ ประจำ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล ที่ให้คำปรึกษาด้านสถิติงาน วิจัยนี้ สำเร็จด้วยดี

ผลประโยชน์ทับซ้อน

ผู้วิจัยไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนที่อาจ เกิดขึ้นเกี่ยวกับการวิจัย การประพันธ์หรือการ ตีพิมพ์บทความนี้

แหล่งเงินทุนสนับสนุน

ไม่ได้รับทุนสนับสนุน

- Dechothanawat, C. (2011). *Problems of bullying and depression among students in grades 1-3 of a coeducational government school in Bangkok Noi District, Bangkok*. (Dissertation). Mahidol University, Bangkok, Thailand.
- Dixon, W. J., & Massy, F. J. (1983). *Introduction to statistical analysis* (4th ed.). Auckland: McGraw-Hill.
- Ekasawin, S., & Phothisit, C. (2017). Prevalence of bullying experiences and psychiatric disorders in Thai students. *Journal of Mental Health of Thailand, 25*(2), 96-106.
- Espelage, D. L., Jimerson, S. R., & Swearer, S. M. (2010). *Handbook of bullying in schools: An international perspective*. New York: Routledge.
- Fumes, N., & Oliveira, M. (2013). Bullying, deaf students and physical education classes. *Hacettepe Journal of Sport Sciences - Spor Bilimleri Dergisi, 24*(4), 255-259.
- Hadjikakou, K., & Panayiotis, P. (2012). Bullying and cyberbullying and deaf and hard of hearing children: A review of the literature. *International Journal on Mental Health and Deafness, 2*(1), 18-32.
- Juajun, S. (2011). *A study of Thai consonants variations of hard impaired children*. (Master's thesis). Silpakorn University, Nakhon Pathom, Thailand.
- Lund, E., & Ross, S. (2016). Peer victimization in students who are deaf and hard of hearing: Exploring educational placement. *JADARA, 50*(2), 20-44.
- McLaughlin, C., Byers, R., & Vaughn, R. P. (2010). *Responding to bullying among children with special educational needs and/or disabilities*. London: Anti-Bullying Alliance.
- National Deaf Children's Society. (2016). *Bullying: Advice for parents of deaf children* (2nd ed.). London: Author.
- Niyomthum, S. (2001). *Hearing impairment: Impacting of psychological, educational, and social*. Bangkok: Wankaen.
- Padden, C., & Ramsey, C. (1998). Reading ability in signing deaf children. *Topics in Language Disorders, 18*, 30-46.
- Pinquart, M., & Pfeiffer, J. P. (2015). Bullying in students with and without hearing loss. *Deafness & Education International, 17*(2), 101-110.

- Pruksapanachart, B. (2011). The relationship between bullying behavior and self-esteem in attention deficit/hyperactivity disorder patients. *Journal of Psychiatric Association Thailand, 56*(2), 93-102.
- Saylor, C. F., & Leach, J. B. (2009). Perceived bullying and social support in students accessing special inclusion programming. *Journal of Developmental and Physical Disabilities, 21*(1), 69-80.
- Sittichai, R., & Smith, P. K. (2018). Bullying and cyberbullying in Thailand: Coping strategies and relation to age, gender, religion and victim status. *Journal of New Approaches in Educational Research, 7*(1), 24-30.
- Solberg, M. E., & Olweus, D. (2003). Prevalence estimation of school bullying with the Olweus bully/victim questionnaire. *Aggressive Behavior: Official Journal of the International Society for Research on Aggression, 29*(3), 239-268.
- Tapanya, S. (2006). *Student bullying problem survey report*. Chiang Mai: Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Chiang Mai University.
- Thompson-Ochoa, D., & Hodgdon, P. (2019). The impact of bullying and victimization among deaf students in residential schools and distressful behaviors of deaf students. *International Journal of Psychology and Counselling, 11*(5), 39-45.
- United Nations Children's Fund (UNICEF). (2018). *An everyday lesson: #Endviolence in schools*. New York: Division of Communication, Programme Division/Child Protection and Education.
- Weiner, M. T., Day, S. J., & Galvan, D. (2013). Deaf and hard of hearing students' perspectives on bullying and school climate. *American annals of the Deaf, 158*(3), 334-343.
- Wise, J. M. (2015). *Preventing and responding to bullying and cyberbullying incidents among deaf and hard-of-hearing students* (Doctoral dissertation). California State University, Northridge.
- Woracharoensri, S. (2016). Bullying. *Encyclopedia of Education, 51*, 13-20.